

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

कालिका गाउँपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

२०८०

कालिका गाउँपालिका

धैबुङ, रसुवा

Harikya
हरिकृष्णा देवकोटा
अध्यक्ष

कालिका गाउँपालिका, धैबुङ, रसुवा

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

कालिका गाउँपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम, २०८०

दीर्घकालीन सौच

- शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार विकासको साथै डिजिटल पालिका बनाउनमा जोड दिने ।
- कालिका गाउँपालिकालाई सुन्दर तथा समृद्ध गाउँपालिकाको रूपमा विकास गर्ने ।

प्रमुख नीति तथा कार्यक्रमहरू

आर्थिक विकासतर्फ

➤ कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी नीति

१. स्थानीय सम्भाव्यता, तुलनात्मक लाभ, प्रतिस्पर्धी क्षमता तथा विशेष अवसरहरूको उपयोग गरी कृषक तथा कृषि प्राविधिकहरूको सीप एवम् क्षमता विकास गर्दै उपयुक्त कृषि प्राविधिको समेत उपयोग मार्फत कृषिको आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र यान्त्रिकीकरण गर्दै लगिनेछ, यसका लागि संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारका साधन स्रोतहरूको संयुक्त लगानी र साझेदारीमा जोड दिइनेछ ।
२. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको विकास तथा विस्तारका लागि यथार्थपरक कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न कृषकहरूको वास्तविक अवस्था तथा सम्भाव्यता पहिचानका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन गरिनेछ ।
३. कृषि समुह तथा कृषि सहकारी मार्फत कृषिजन्य बस्तुहरूको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी लक्षित वर्गको आय आर्जन अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ ।
४. कृषिजन्य बस्तुहरूको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिका लागि ५० प्रतिशत अनुदानमा बिउ बिजन उपलब्ध गराइनेछ । साथै ५० प्रतिशत अनुदानमा मौसमी तथा बेमौसमी तरकारीको बिउ वितरण गरी गाउँपालिकालाई तरकारी उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाइनेछ ।
५. कृषि तथा पशुपालनलाई विविधीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्न कृषकहरूलाई सहज, सरल, सुलभ र प्रभावकारी प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइनेछ ।
६. दुध तथा दुग्ध पदार्थहरूको उत्पादनलाई वृद्धि गर्न विगत वर्षमा सञ्चालन गरिएको पशु तथा पंक्षीपालन तर्फको अनुदानको नतिजा एवम् प्रभावको मूल्याङ्कन गरी आगामी दिनमा दुग्ध उत्पादनमा जोड दिदै उत्पादित दुधको बजारीकरण सहयोग पुर्याइ दुधमा आत्मनिर्भर बनाइ दुध उत्पादनमा आधारित अनुदानको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ साथै दुधको संकलन तथा बजारीकरणमा सहयोग पुर्याउन एक ढुवानी साधनको समेत व्यवस्था गरिने निती लिइनेछ ।
७. गाउँपालिकालाई क्रमशः विषादीरहित कृषि उत्पादन तर्फ उन्मुख गराउन किसानहरूमा सचेतना अभिवृद्धि गर्दै प्राविधिक ज्ञान समेत उपलब्ध गराइनेछ । यसका लागि कृषि प्राविधिकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी यथासम्भव किसानको खेतबारीमा परिचालन गरिनेछ ।
८. पशु स्वास्थ्य सेवामा विस्तार, नश्व सुधार (कृत्रिम गर्भाधान तथा प्राकृतिक गर्भाधान) पशु आहारमा सुधार र पशु स्वास्थ्य सेवाको लागि प्राविधिक जनशक्तिको परिचालन मार्फत कालिका गाउँपालिकालाई पशुपालन पकेट क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न सङ्घीय र प्रादेशिक सरकारसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
९. रेबिज लगायतका रोग नियन्त्रणका लागि खोप कार्यक्रम निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. सबै वडामा किसानहरूको सहज पहुँचता स्थापित गरी सेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो बनाई प्रभावकारी अभिवृद्धिका लागि कृषि र पशुसेवा एकाई विस्तारलाई निरन्तरता दिइने ।
११. यस कालिका गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका कृषकहरूको पशुपन्छीहरूलाई उपचार तथा संरक्षणका लागि पशुपन्छी औषधि, उपकरण तथा खोप सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

कालिका गाउँपालिका, धैवुड, रसुवा

Handwritten signature

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

१२. कृषि क्षेत्रमा सञ्चालित एक गाउँ एक प्राविधिक कार्यक्रमलाई सङ्घीय सरकारसँग साझेदारीमा निरन्तरता दिइनेछ।

➤ उद्योग तथा वाणिज्य सम्बन्धी नीति

१. उद्यमीहरूको क्षमता तथा सीप विकासका लागि आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजकी र एडभान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ।
२. स्थानीय श्रम, पुँजी र प्रविधिमा आधारित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको स्थापनामा जोड दिइनेछ। यसका सङ्घीय र प्रादेशिक सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
३. गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवा प्राप्त गर्ने उपभोक्ताको संवैधानिक हकको सुनिश्चितताको लागि पालिकाभित्रका सबै किसिमका व्यापार व्यवसायको नियमित अनुगमन गर्नुका साथै बजार केन्द्रमा रहेका पसलहरूमा उपभोग्य वस्तुको मूल्यसूची राख्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ।

➤ पर्यटन विकास सम्बन्धी नीति

१. ऐतिहासिक रूपमा प्रसिद्ध र धार्मिक रूपमा पवित्र स्थल कालिका क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न आवश्यक धार्मिक तथा पर्यटन पूर्वाधारका कार्य गर्न नेपाल सरकार तथा प्रादेशिक सरकारका पर्यटनसँग सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
२. कालिका-२, स्याउबारीमा पिकनिक स्पट र पार्क तथा बुद्ध मन्दिर निर्माणका कार्यलाई निरन्तरता दिई आगामी आर्थिक वर्ष सम्पन्न गरिनेछ।
३. धार्मिक पर्यटनलाई पर्यटन उद्योगको एक महत्वपूर्ण अङ्गको रूपमा विकास गर्न कालिका-५, जिवजिवेमा निलकण्ठ महादेव शिव मूर्ति निर्माण चालु आ.व.मा सम्पन्न हुने हुँदा अन्य आवश्यक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ।
४. कालिका स्याउबारीदेखि गोसाईकुण्ड पदमार्ग निर्माण कार्य अघि बढाइनेछ र उक्त कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थाका लागि सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ।
५. पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा होटल, लज, रिसोर्ट होमस्टे खोल्न निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गर्नुका साथै पर्यटकीय क्षेत्रको प्राकृतिक सौन्दर्यता एवम् वातावरणीय स्वच्छता खलल पर्न नदिने तर्फ समेत विशेष ध्यान दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
६. परम्परागत मूल्य र मान्यता तथा संस्कृतिको जगेर्ना गर्न पर्याप्त ध्यान दिइनेछ। विदेशी संस्कृति आत्मसात गर्दा आफ्नो परम्परा र संस्कृतिको अतिक्रमण हुनसक्ने तर्फ विशेष निगरानी गरिनेछ।

➤ सहकारी सम्बन्धी नीति

१. सहकारी क्षेत्रलाई छरिएर रहेका स्थानीय पुँजीको व्यवस्थापन गर्दै उद्यम व्यवसायको प्रवर्धनमा परिचालन गरिनेछ।
२. सहकारी संस्थाहरूलाई विद्यमान अवस्थामा रोजगारी सिर्जना तथा गरिबी निवारण तर्फ निर्देशित गरी सहकारीका क्रियाकलापहरूलाई कृषि, लघु उद्यम, साना उद्योग, स्वरोजगारमूलक उद्यम एवम् उत्पादनशील क्षेत्रसँग जोड्दै लगिनेछ।
३. सहकारी संस्थाहरूलाई बचत र ऋणको सघनताबाट आय आर्जन र रोजगारी सिर्जना तर्फ केन्द्रीत गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ।
४. सहकारी संस्थाबाट आयआर्जनमूलक तथा स्वरोजगारमूलक कार्यमा पुँजी परिचालन गर्दा विपन्न वर्ग, महिला, सीमान्तकृत, दलित र अपाङ्गता भएका व्यक्ति, भूमिहीन तथा पिछडिएको समुदाय र श्रमिकहरूलाई विशेष प्राथमिकता दिन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
५. गाउँपालिका भित्र रहेका सबै सहकारीको एकिकृत तथ्याङ्क व्यवस्थापन गरी सक्रिय/निष्क्रिय सहकारीहरूको पहिचान सहित आवश्यक नियमन गरिनेछ।

सामाजिक विकासतर्फ

Handwritten signature

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

शिक्षा सम्बन्धी नीति

१. गुणस्तरीय शिक्षा प्राप्त गर्ने नागरिकको नैसर्गिक अधिकारको प्रत्याभूतिका लागि स्थानीय तहको रुपमा संविधानप्रदत्त माध्यामिक शिक्षासम्मको अधिकार क्षेत्र अनुरूप गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सङ्घीय तथा प्रादेशिक सरकारका नीति तथा कार्यक्रमसँग एकाकार गर्दै दक्षतापूर्ण कार्यान्वयन गरिनेछ।
२. विद्यालयमा आधुनिक उपकरणयुक्त विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण तथा सञ्चालन गर्न शुरु गरिएको कार्यक्रमलाई क्रमशः सबै विद्यालयमा विस्तार गर्न संघीय र प्रादेशिक सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ।
३. सङ्घीय सरकारबाट विद्यालयको शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण तथा विकासका लागि प्राप्त हुने सबै प्रकारका अनुदान तथा सशर्त रकमबाट हुने क्रियाकलापलाई गाउँपालिकाबाट नियमित अनुगमन गरी उत्कृष्ट कार्य गर्ने विद्यालयलाई प्रोत्साहित गर्ने तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन नगर्ने विद्यालयलाई पुनः कार्यक्रम स्वीकृति एवम् विनियोजनका क्रममा प्राथमिकतामा नराख्ने नीति लिइनेछ।
४. आधारभूत तहका साना कक्षाका विद्यार्थीहरूलाई प्रदान गरिदै आएको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै त्यसको प्रभावकारी व्यवस्थापनको आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ।
५. विद्यालय तहको अन्तिम परीक्षामा उत्कृष्ट नतिजा सहित सबैभन्दा उच्च दरमा विद्यार्थी उत्तीर्ण गराउने विद्यालय र विषयगत शिक्षकहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
६. विद्यालयमा कार्यरत बालविकास सहजकर्ता, विद्यालय कर्मचारी र विद्यालय सहयोगीहरूलाई थप प्रोत्साहनको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
७. सामुदायिक अध्ययन केन्द्र तथा बालविकास केन्द्रहरूलाई उद्देश्य अनुरूप प्रभावकारी बनाउनुका साथै नतिजामूलक र सक्षम व्यवस्थापन गरिनेछ।
८. आधुनिक शिक्षण पद्धतिलाई अभिवृद्धि गर्दै सरोकारवाला निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्यमा विद्यालयस्तरमा सूचना प्रविधिको पहुँच अभिवृद्धि गरी शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार गरिनेछ।
९. उत्कृष्ट, जेहेन्दार तथा दलित समुदायका छात्रछात्राहरूलाई विज्ञान सङ्घाय अध्ययनका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नुका साथै गाउँपालिका भरका बहारी विद्यार्थीहरूका लागि उच्च शिक्षामा प्रदान गरिदै आएको छात्रवृत्तिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१०. गाउँपालिका क्षेत्रबाट नै उच्च शिक्षा प्रदान गर्न कालिका हिमालय क्याम्पसको व्यवस्थापनमा सहयोग गरिनेछ।
११. सबै विद्यालयहरूमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि विकास र विस्तार गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ।
१२. सामुदायिक विद्यालयको सुदृढीकरण तथा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विद्यार्थी संख्या न्यून भएका विद्यालयहरूलाई समायोजन तथा एकीकरण गर्ने वा कक्षा घटाएर सञ्चालन गरिनुका अलावा विद्यार्थी संख्या र शैक्षिक गुणस्तरलाई ध्यान दिई तत्कालिन समस्या समाधानको लागि अनुदान शिक्षकको व्यवस्था गर्नुका साथै दिर्घकालिन समस्या समाधानका लागि शिक्षक दरबन्दी मिलान गरिनेछ।
१३. विद्यार्थीको सर्वाङ्गीण विकासका लागि खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
१४. विद्यार्थीहरूको शारीरिक तथा मानसिक विकासमा नकारात्मक असर पुर्याउने हानिकारक खाना (जङ्ग फुड) लाई विद्यालय हाताभित्र निषेध गरिनेछ।
१५. आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा (कक्षा ८) को प्रति विद्यार्थी परीक्षा शुल्क सङ्घीय सरकारले तोकेअनुसारको रकम संस्थागत विद्यालयहरूले रकम जम्मा गर्ने नीति लिइनेछ।
१६. पालिका भरका सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा ई-हाजिरीको व्यवस्थापन गरी प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ।
१७. कालिका -५ को निलकण्ठ नमूना मा.वि.मा संचालनमा रहेको प्राविधिक शिक्षालाई व्यवस्थापनका लागि अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।
१८. अंग्रेजी माध्यमबाट शिक्षा दिन इच्छुक सामुदायिक विद्यालयहरूलाई पूर्वाधार तथा शिक्षक दरबन्दी लगायतका कार्यमा प्रोत्साहन दिई निजी विद्यालय सरह सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर कायम गरिनेछ।

"समुद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

➤ स्वास्थ्य

१. गर्भवती महिलाको पोषणमा सहयोग पुर्याउन आण्डा वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२. महामारीको रूपमा फैलिएको विभिन्न सर्ने तथा नसर्ने रोगको संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि नेपाल सरकार एवम् प्रादेशिक सरकारसँग सहकार्य गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका अन्तर्गत सञ्चालित जिवजिवे ग्रामीण अस्पताल तथा सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ । निःशुल्क वितरण गरिने औषधीको उचित प्रबन्ध गर्नुका साथै सशुल्क अत्यावश्यक औषधीहरूलाई हरेक स्वास्थ्य संस्थाबाट सर्वसुलभ रूपमा बिक्री वितरण हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका विपन्न तथा अति गरिबलाई स्वास्थ्य संस्थाबाट जटिल समस्या हुँदा निशुल्क आकस्मिक रेफरल एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. गाउँपालिकाबाट अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाको क्षमता बाहिरका मुटुरोग, रेडियोलोजी, हाडजोर्नी, मृगौला, स्त्रीरोग तथा मानसिक रोग सम्बन्धी विरामीहरूलाई विशेषज्ञ चिकित्सकबाट निश्चित समयवधिमा स्वास्थ्य परीक्षण गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. अपाङ्गता भएका व्यक्ति, अति गरीब, असाहय, जेष्ठ नागरिक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका र एकल महिलाहरूलाई गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाबाट उपलब्ध गराईने निशुल्क स्वास्थ्य सेवालाई निरन्तरता दिइनेछ । गाउँपालिका अन्तर्गत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउँदा सुत्केरी तथा गर्भवतीलाई विशेष सुविधा दिइनेछ ।
७. नेपाल सरकारबाट हाल प्राथमिकतामा परेका खोप सेवा, सुरक्षित मातृत्व सेवा, परिवार नियोजन सेवा, नवशिशु तथा एकीकृत बाल रोग व्यवस्थापन सेवा, पोषण सेवा लगायतका सेवाहरूलाई प्राथमिकीकरण अनुसार प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८. नेपाल सरकारको नीति अनुरूप गाउँपालिकाको अनुदानमा सबै पालिकावासीको स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै अझ प्रभावकारी बनाउँन आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।
९. पालिकावासी नागरिकहरूमा आयुर्वेद तथा आयुर्वेदिक औषधीहरूको महत्व बारेमा सचेतना बढाउने तथा पालिका अन्तर्गत सञ्चालनमा रहेका आयुर्वेद संस्थाहरूको सेवा प्रवाह क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
१०. महिला स्वयंसेविकाहरूद्वारा प्रदान गरिदै आएको सेवाको अनिवार्यता र प्रभावकारिता मनन गर्दै उनीहरूलाई आफ्नो कार्यमा अझ उत्प्रेरित हुने वातावरण निर्माण गरिनेछ ।
११. यथासमयमा स्वास्थ्य सेवा पाउने नागरिक अधिकार सुनिश्चित गर्न एम्बुलेन्सलाई निरन्तर सञ्चालन गर्दै सेवालाई अझ सहज, सरल र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

➤ खानेपानी तथा सरसफाइ

१. नागरिकको स्वच्छ खानेपानीको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न खानेपानीका स्रोतहरूको संरक्षण तथा सम्बर्धन गरिनुका साथै खानेपानी वितरण व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउन वागमती प्रदेश सरकार र खानेपानी उपभोक्ता समितिसँग सहकार्य गरिनेछ ।
२. ग्रामीण स्तरमा विद्यमान खानेपानीको समस्या समाधानका लागि साना साना मुहानको संरक्षण तथा त्यसबाट खानेपानी वितरण हुनेगरी साना साना आयोजना सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
३. गाउँपालिकालाई स्वच्छ र सफा बनाउन विगतदेखि नै सुरु गरिएको फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यमा बडा समितिहरूलाई जिम्मेवार बनाई बडा बडामा फोहोर व्यवस्थापन गर्न आवश्यक प्रबन्ध गर्न प्रारम्भ गर्नुका साथै हाल उपयोगमा रहेको फोहोर सङ्कलन तथा वर्गीकरण केन्द्रलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
४. फोहोर व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गर्न घरेलु तथा व्यवसायजन्य फोहोरको स्रोतमै कुहिने र नकुहिने फोहोरको वर्गीकरण गरी दिगो व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
५. प्रदुषकले तिर्नुपर्ने सिद्धान्तको अवलम्बन गर्दै तोकिए बमोजिम बाहेक फोहोर गर्ने एवम् पालिकाको वातावरणमा नकारात्मक असर पुऱ्याउने हानिकारक क्रियाकलाप गर्ने नागरिकलाई दण्डित गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।

Handwritten signature

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

➤ खेलकुद तथा मनोरञ्जन

१. बालबालिका तथा युवाको सर्वाङ्गीण विकासका लागि खेलकुद तथा मनोरञ्जनको महत्वलाई मनन गरी खेलमैदान निर्माणका लागि संघिय सरकार र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
२. राष्ट्रपति कालिका रनिङ्ग शिल्ड खेलकुद प्रतियोगिताका माध्यमद्वारा प्रतिभाको पहिचान एवम् विकास र विद्यार्थीहरूको क्षमता विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
३. बालबालिका तथा युवाहरूको खेलकुद विकासमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि खेलकुद विकास समितिको स्थापना गरी परिचालन गरिनेछ।
४. गाउँपालिकाका युवा प्रतिभाहरूलाई विभिन्न किसिमका खेल गतिविधिमा सहभागिताका अवसर प्रदान गर्दै उनीहरूको क्षमता विकासमा सहयोग गरिनेछ।

➤ लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा सामाजिक समावेशीकरण र सामाजिक न्याय

१. अपाङ्ग, असाहायहरूका लागि कालिका गाउँपालिकाको वडा नं २ मा एक मानव आश्रमको निर्माण चालु आ.व. मा सम्पन्न गरी संचालनको व्यवस्था गरिनेछ।
२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका जेष्ठ नागरिक, ६० वर्षभन्दा माथिका दलित जेष्ठ नागरिक र "क" वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका को सम्मानका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
३. नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेको लैङ्गिक विभेदको अत्य, महिलाको समान वंशीय हक, सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य जस्ता महिलाको आधारभूत अधिकारको सुनिश्चितताको लागि राज्यद्वारा लिइएका सबै किसिमका नीतिहरूको पालना गरिनेछ।
४. महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा तथा विभेदको अन्त्यको लागि सामाजिक सचेतनाका अलावा महिलाको क्षमता विकास एवम् सशक्तीकरण अत्यावश्यक भएको सन्दर्भमा उनीहरूको क्षमता एवम् व्यक्तित्व विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ।
५. महिलाहरूलाई विकासको मूलप्रवाहमा ल्याई उनीहरूको सशक्तीकरण तथा क्षमता विकास गर्न महिला उपभोक्ता तथा लाभदायीहरूको मात्र सहभागितामा हुने विकास निर्माण कार्यमा विशेष प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ। यस प्रकार सञ्चालन हुने आयोजना तथा कार्यक्रमबाट कन्टिन्जेन्सी वापतको रकम कट्टा गरिने छैन।
६. मानव बेचबिखनजस्ता अपराधजन्य क्रियाकलापलाई नियन्त्रण र निरुत्साहित गर्न सरोकारवाला निकायहरूसँग कार्यगत एकता एवम् समन्वय गरिनेछ।
७. भूमिमाथी महिला स्वामित्व बढाउन राज्यले लिएको नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक चेतनामूलक कार्य गर्नुका साथै सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
८. बालबालिकाहरूको पोषण, हेरचाह बालश्रम न्युनीकरण तथा असाहाय बालबालिकाको संरक्षणमा गाउँपालिकाबाट जोड दिइनेछ। यसका लागि विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
९. जातीय तथा लैङ्गिक आधारमा हुने छुवाछुत, भेदभाव र विभेदहरूलाई न्युनीकरण गर्दै छुवाछुतमुक्त र विभेदरहित समाजको निर्माण गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।
१०. न्यायिक समितिको काम कारवाहीलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन ईजलास निर्माण, क्षमता अभिवृद्धि तथा अन्य आवश्यकीय प्रबन्ध गरिनेछ।
११. गाउँपालिकाले संचालन गर्ने कार्यक्रमहरूमा आदिवासी जनजाति, दलित र अपाङ्गता भएका समुदायको समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सुनिश्चितता गर्दै लक्षित वर्गको सामाजिक तथा आर्थिक उन्नतीको लागि विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।
१२. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि सशक्तीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नुका साथै वास्तविक तथ्याङ्क संकलन गरी विभिन्न सहयोगी संस्था समेतको सहयोगमा उनीहरूको पुनर्स्थापनामा विशेष सहयोग लिने नीति लिइनेछ।
१३. गाउँपालिका क्षेत्रमा अब बन्ने सरकारी संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री बनाउने नीति लिइनेछ।

Handwritten signature

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

१४. गरिबी निवारणका लागि यथार्थपरक नीति, योजना र कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न हाल पालिकामा सञ्चालनमा रहेको गरिब घरपरिवार पहिचान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई तथ्यपरक सूचना तथा तथ्याङ्क सङ्कलन कार्यलाई अन्तिम रूप दिईनेछ ।

➤ पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति

१. दिगो विकासको अवधारणा अनुसार निर्माण गर्नुपर्ने एवम् वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरी निर्माण तथा सञ्चालन गर्नुपर्ने आयोजनाको आवश्यकता अनुसार DPR/IEE/EIA तयार गर्ने नीति लिईनेछ ।
२. आयोजनाहरूलाई तोकिएको अवधिमा सम्पन्न गरी प्रभावकारी र नतिजामूलक व्यवस्थापन गर्न सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली एवम् गाउँपालिकाको आन्तरिक कार्यविधिमा उल्लेख भएबमोजिम समयमै खरिद गुरुयोजना/वार्षिक खरिद योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
३. आयोजना कुनै कारणवस ढिलो व्यवस्थापन हुने अवस्थामा बाहेक आर्थिक वर्षको चैत्र मसान्तभित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी आयोजना व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४. बहुवर्षीय ठेकामा जानुपर्ने वा क्रमागतरूपमा केही वर्ष सञ्चालन गर्नुपर्ने आयोजनाहरूलाई स्रोत सुनिश्चित गर्ने गरी त्यस्ता आयोजनालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी बजेट विनियोजन गर्ने पद्धतिलाई अझ बढी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
५. अधुरा तथा सम्पन्न हुन बाँकी भएका योजना तथा आयोजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सम्पन्न गरिनेछ ।
६. ठूला तथा बहुवर्षीय आयोजनाको रूपमा सञ्चालन गर्नुपर्ने आयोजनाहरूको निर्माण तथा सञ्चालनमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार एवम् अन्य निकायहरूसँग साझेदारी र सहकार्य गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
७. प्राविधिक रूपमा जटिल तथा ठूला मेशीन उपकरण प्रयोग गर्ने आयोजनाहरू उपभोक्ता समितिबाट निर्माण गरिने छैन ।
८. उपभोक्ताको तर्फबाट लागत व्यहोर्न नसक्ने आयोजनाहरूलाई ठेक्का प्रक्रियाबाट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
९. ठेक्का व्यवस्थापनबाट निर्माण गरिने पूर्वाधार आयोजनाहरूमा विनियोजित रकम बाँकी हुन आउने भएमा सम्बन्धित बडामा खर्च गर्ने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
१०. उपभोक्ता समितिबाट निर्माण तथा सञ्चालन हुने आयोजनामा पेशकी उपलब्ध नगराउने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
११. ठेक्का प्रक्रियाबाट सञ्चालन गरिने कार्यक्रम तथा योजनाको भुक्तानी दिदा सम्बन्धित बडा कार्यालय तथा गाउँपालिका स्तरीय अनुगमन समितिको सिफारिस अनिवार्य गर्ने नीति लिईनेछ ।
१२. गाउँ सभाबाट स्विकृत योजनाहरूलाई आ.व. को चैत्र मसान्त भित्र सम्पन्न गर्ने नीति लिईनेछ ।
१३. उ.स./टो.वि.सं. बाट सञ्चालन हुने योजनाहरूमा कम्तिमा १०% श्रमदान गर्नु पर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१४. उ.स./टो.वि.सं. मार्फत सञ्चालन हुने योजनाहरूको सम्झौता सम्बन्धित बडा कार्यालयबाट गर्न आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
१५. प्रत्येक बडामा प्राविधिक कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
१६. एक लाख लागत भन्दा माथिका योजनाहरूको सार्वजनिक सूचना पार्टी अनिवार्य र प्रभावकारी बनाउने नीति लाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
१७. जटिल प्रकृतिका पूर्वाधार योजनाहरू जस्तै ह्यावि मेसिन प्रयोग बढी हुने, धेरै सामग्री खरिद गर्नुपर्ने (सौर्य बत्ती, झो.पु.) योजनाहरू ठेक्का प्रक्रियाबाट मात्र कार्यान्वयन गर्ने नीति लाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
१८. ठेक्का प्रक्रिया गर्दा E-bidding लाई पहिलो प्राथमिकता दिने नीति लिईनेछ ।

➤ स्थानीय सडक, पुल तथा झोलुङ्गे पुल

१. कालिका गाउँपालिकाको सबै बडा केन्द्र जोड्ने सडकलाई क्रमशः कालोपत्रे बनाउने र बाँकी सबै सडकलाई बाह्र महिना चल्ने बनाइनुका साथै नयाँ सडकको ट्रयाक खोल्ने भन्दा पनि पुराना सडकलाई स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
२. सबै प्रकारका सडकहरूको नक्शाङ्कन गरी राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार सडकहरूको क्षेत्र निर्धारण गरी निर्माण गरिनेछ ।

[Handwritten Signature]

"समुद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

३. गाउँपालिकाले लगानी र फरफारक गर्नु पर्ने सबै सडक मार्गहरू सडकको केन्द्रबाट दुवैतर्फ कमिमा ४.४ मिटर चौडाई हुनु पर्ने नीति लाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
४. स्थानीय जनता तथा उपभोक्ताको समेत सहभागितामा स्थानीय पूर्वाधारहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. राजमार्ग लगायतका सडकमा व्यक्तिगत वा व्यापारिक सामान राख्ने, फोहोर पानी बगाउने गाउँपालिकाले तोकेको क्षेत्र बाहेकका स्थानमा गाडा वा अन्य कुनै साधनमा व्यापारिक सामान विक्री गर्न र चौपाया, तथा कुखुरा लगायतका वस्तु छाडा छोड्न निषेध गरिएको छ । यदि कोहि कसैले सो कार्य गरे गराएमा गाउँपालिकाले निर्धारण गरे बमोजिमको जरिवानालाई कडाईका साथ लागू गरिने छ तथा पशु चौपाए तथा पंक्षिहरू छाडा छोडी सवारी साधनको ठक्करबाट मृत्यु भएमा सवारी धनी, मजदुर वा सवारी सम्बद्ध व्यक्तिले कुनै क्षतिपूर्ति दिनु नपर्ने र पशु पंक्षि छाडा छोड्नेलाई थप कारवाही हुने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
६. सडक लगायतका पूर्वाधार निर्माणमा वातावरणीय पक्षलाई ख्याल गर्नुपर्नेछ र सो कार्य गर्दा रुख तथा वनस्पति मासिन गएमा सडक वा संरचना वरपर नोक्सान भएको वनस्पति सार्नुपर्ने नीति लिइनेछ ।
७. सडकमा वर्षाको समयमा पहिरोले दुख दिइरहने क्षेत्रमा बायो इन्जिनियरिङलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
८. यस गाउँपालिका भित्र पर्ने पासाङ ल्हामु राजमार्ग लगायतका स्थानमा गएका ठुला पहिरो नियन्त्रण गर्न र पहिरोलाई जनताको सहभागितामा रोकथाम गर्न आवश्यकता अनुसार सरोकार समितिहरू गठन गरी सम्बन्धित निकायमा दवाव समेत सृजना गरिनेछ ।

➤ सिँचाई

१. कालिका गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सिञ्चित क्षेत्र बृद्धि गरिनुका साथै जलश्रोतको बहुउद्देश्य प्रयोगमा प्राथमिकता दिइनेछ ।

➤ भवन तथा सहरी विकास

१. भवन निर्माण सम्बन्धी संघीय सरकारले तयार गरेको मापदण्ड तथा संहिताको पालना गर्दै गाउँपालिकाभित्र बन्ने घरहरूको अनिवार्य नक्सापास गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका घरहरूको अभिलेख तयार गर्ने वार्षिक रुपमा घरधुरी कर निर्धारण गरी घरधुरी कर उठाउने व्यवस्था गरिनेछ ।
३. कालिका गाउँपालिका केन्द्र वरिपरि निर्माण हुने संरचनाको सुधार गर्दै सो क्षेत्रमा सानो शहरको रुपमा विकास गर्न आवश्यक डिजाइन तयार गरि सुन्दर शहर निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ । गाउँपालिकाको बाँकी बडाहरूको आफ्नै कार्यालय भवन बनाउन पहल गरिनेछ । आगामी २ वर्ष भित्रमा बडा नं ४ र ५ को बडा भवन निर्माण सम्पन्न गर्ने नीति लिइनेछ ।

➤ उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत् (वैकल्पिक उर्जा समेत)

१. ग्रामीण तथा सामुदायिक विद्युतीकरणको विकास र विस्तारमा विशेष जोड दिँदै समुदायमा आधारित विद्युत् उत्पादन प्रणाली, नविकरणीय तथा वैकल्पिक उर्जा उत्पादन र प्रवर्द्धन जोड दिइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सौर्य बत्तिको नभएको थप स्थानहरूमा आगामी आर्थिक वर्ष सङ्घ र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा सडक सौर्य बत्ति जडान गरिनेछ ।

➤ सञ्चार

१. गाउँपालिकाको सबै क्षेत्रमा मोबाइल सेवाको गुणस्तर बढाउन सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनुको साथै टेलिफोन लाइन विस्तारका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२. कालिका गाउँपालिकाको कार्यालय परिसर तथा गाउँपालिकाले बजार तथा सार्वजनिक रुपमा मानिसको जमघट हुने स्थान पिकनिक स्पोर्ट, अस्पताल, विद्यालय वरपर फ्रि वाइफाई सेवासञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. सबै बडा कार्यालयमा इन्टरनेट पहुँच पुऱ्याई विद्युतीय माध्यमबाट व्यक्तिगत घटना अनलाइन दर्ता गर्ने र त्यहाँबाट प्रवाह हुने सेवाको सम्बन्धमा जानकारी र रिपोर्टिङ नियमित गाउँपालिका र सम्बन्धित निकायमा पुऱ्याइनेछ ।
४. राज्यको चौथो अंग पत्रकारिता मार्फत अनुगमन, सार्वजनिकरण तथा पारदर्शिता कायम गर्ने नीति लिइनेछ ।

कालिका गाउँपालिका, धैवुड, रसुवा

Handwritten signature

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१. संकटापूर्ण अवस्थामा पुगेका जडीबुटी तथा वन-वनस्पतीहरूको संरक्षण, जैविक विविधताका हिसावले महत्वपूर्ण क्षेत्र (Biodiversity hot Spot) को पहिचान तथा संरक्षण, जैविक विविधता अभिलेखीकरण सम्बन्धी कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्न प्रदेश सरकार र सघिय सरकार संग समन्वय गरिनेछ ।
२. जलवायु परिवर्तनको नकारात्मक असरलाई न्यूनीकरण गर्न विकासका सबै चरणहरूमा विकास योजनालाई वातावरण मैत्री बनाउँदै लैजान सरोकारवालहरूको ध्यानाकर्षण गराइनेछ । रेड प्लस कार्बन सञ्चितबाट यो गाउँपालिकाले अनुदान प्राप्त गर्न सक्ने अवस्था रहेकोले सो सम्बन्धमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
३. भू-क्षय तथा प्राकृतिक प्रकोपको दृष्टिकोणबाट संवेदनशील मानिएका क्षेत्र तथा बस्तीमा प्रकोपको जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्न प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकम व्यवस्थापन गरी प्रकोप व्यवस्थापन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
४. विकास निर्माणका हरेका क्रियाकलापमा वातावरण संरक्षणलाई विशेष महत्व दिइनेछ ।
५. सार्वजनिक जग्गाको अभिलेख तयार गरी संरक्षण गर्ने तथा उपयुक्त स्थानलाई पार्कको रूपमा समेत विकास गरिने नीति लिइनेछ ।
६. बजार क्षेत्रको फोहोरलाई व्यवस्थित गर्न सचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनुको साथै ढल निकासको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. महामारीको रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
८. एक वडा एक हेलिप्याड निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

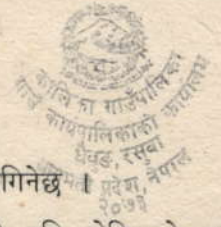
➤ सामान्य सेवा प्रवाह

१. कार्यालयलाई निर्माणाधिन नयाँ भवनमा स्थानान्तरण गर्ने विषयलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
२. गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सेवाप्रवाहलाई गुणस्तरीय, समावेशी एवम् सहज बनाउन विद्युतीय शासन प्रणालीको अवलम्बन गरी प्रशासनिक कार्यविधिलाई सरलीकरण र सङ्क्षेपीकरण निरन्तरता दिइने छ ।
३. सेवाप्रवाहलाई जनमुखी र सेवामूलक बनाउन क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक बडापत्र क्रमशः कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
४. प्रत्येक कर्मचारीको कार्यविवरण तयार गरी कार्यविवरणको आधारमा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन र पुरस्कार तथा दण्डको नीति लिइनेछ । साथै कार्यरत कर्मचारी मध्ये वार्षिक रूपमा उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारी पहिचान गरी पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. कर्मचारीमा रहेको दोहोरो तेहरो सुविधा लिने प्रचलनलाई क्रमशः निरुत्साहन गरिनेछ तर कामको चाप हेरी प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
६. सुशासनका आधारभूत पक्षहरू उत्तरदायित्व, जवाफदेयिहता, पारदर्शीता, जनसहभागीता र सामाजिक भावनालाई प्रवर्द्धन गर्दै सेवाग्राहीहरूलाई सुशासनको अनुभूति दिलाउन गाउँपालिका तथा वडाहरूबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाह सरल र प्रभावकारी गराइने छ ।
७. गाउँपालिकाबाट संचालन गर्ने योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई व्यवस्थित रूपमा संचालन गर्न र सबै वडाहरूबाट सम्पादन गरिने कामलाई एकरूपता कायम गर्न कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
८. समय समयमा घुम्ती सेवाको माध्यमबाट सेवालाई नागरिकको पहुँचमा पुऱ्याइनेछ ।

➤ सूचना प्रविधि

१. गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सेवालाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउन डिजिटल कालिका गाउँपालिका बनाउने तर्फ कार्य सुरु गरिनेछ ।
२. कर्मचारीहरूलाई प्रविधि मैत्री बनाउन तथा सूचना प्रविधिको सही उपयोगको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

"समृद्ध कालिकाको आधार, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार"

➤ पञ्जीकरण व्यवस्थापन

१. सूचना प्रविधिको उपयोगबाट पञ्जीकरणको अनलाइन प्रविष्टीको व्यवस्थालाई अझै प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
२. वडाबाट हुने व्यक्तिगत घटना दर्ताको प्रतिवेदन समयमै वा गाउँपालिका आउने र गाउँपालिकाले पनि तोकिएको अवधिमा सम्बन्धित निकायमा पठाउने व्यवस्थालाई अझै प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।

➤ सुशासन प्रवर्द्धन

१. सेवा प्रवाहको बारेमा सूचना दिनको लागि सूचना अधिकारी तोकिने र सेवाको सम्बन्धमा जानकारी उपलब्ध गराउन सोधपुछ कक्ष तथा सहायता कक्षको व्यवस्था गरिनेछ ।
२. सार्वजनिक खरिद प्रक्रियालाई थप प्रभावकारी बनाउन एकिकृत खरिद प्रणाली व्यवस्थापन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. गा.पा. भित्रको सबै किसिमका अनियमिततालाई अन्त्य गरि भ्रष्टाचार विरुद्ध शुन्य सहनशिलता को नीति लागु गरिनेछ ।
४. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनमुखी र जनउत्तरदायी बनाउन सार्वजनिक सुनुवाई, रेडियो कार्यक्रम लगायत सुशासनका आयमहरूको भरपुर उपयोग गरिनेछ ।

➤ विविध

१. "आफ्नो गाउँ समृद्ध बनाउ" भन्ने नीतिका आधारमा सबै वडाहरूले विकास निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाउने नीति लिइनेछ ।
२. गाउँपालिकामा राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर-सरकारी संस्थाहरूको लगानीलाई एकद्वार प्रणालीका आधारमा प्रोत्साहित गरिनेछ । गैर सरकारी संस्थाहरूको कार्यमा हुन सक्ने दोहोरोपन हटाउन, समन्वय र सहकार्य अभिवृद्धि गर्न विशेष संयन्त्र बनाउने नीति लिइनेछ ।
३. गैर सरकारी संस्थाहरूबाट सञ्चालित क्रियाकलापहरूको नियमित अनुगमन गरी गैर सरकारी संस्थाहरू समेतको साझेदारीमा गाउँपालिकाको गतिविधि समेटिने गरि मासिक बुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ ।
४. यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने सुकुम्बासीको पहिचान गरी सुकुम्बासी लक्षित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनुका साथै द्वैध स्वमित्वमा रहेका जग्गाहरूलाई किसानको नाममा दर्ता गर्न पहल गरिनेछ र अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक कार्यहरू संचालन गरिनेछ ।
५. जग्गाको वर्गीकरण सहितको भू-उपयोग योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
६. दिनानुदिन युवा वर्गमा देखिएको दुरव्यसनीलाई निरुत्साहीत गर्न प्रहरी प्रशासन र अन्य संघ संस्थाको सहयोग लिई युवा लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
७. सार्वजनिक जग्गाको पहिचान गरी संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
८. गाउँपालिकालाई क्रमश विद्युतिय उपकरण मैत्री गाउँपालिका बनाउने नीति लिइनेछ ।

Handwritten signature
2020/3/22
हरिकृष्ण देवकोटा
अध्यक्ष